

IZHAJA VSAK DAN

Študi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične šte. se prodajajo po 3 svd. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele šte. po 5 svd. (10 stot.)

GLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. semrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 30 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačilo se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnjenih naročnin, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljske izdaje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5.20, za pol leta Kron 2.60.

Vai dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in reklamirajo se na upravo lista.

Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom).

Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik inšpektor lista „Edinost“. — Tiskarna Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročtvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti šte. 20.

Poštno-hranilnični račun šte. 841-652. TELEFON št. 11-57.

Srbska kazenska ekspedicija proti Albancem

Albanci zasedli Dibro, Kičevo in ogrožajo Strugo.

Gibanje na Kosovem. — Mobilizacija treh srbskih divizij. — Drinska divizija že odšla na mejo.

Albanska vstaja.

DUNAJ 24. (Izv.) Vesti, ki so prišle tokom današnjega dne iz Beograda o položaju v Albaniji, so jako resne. Izven vsakega dvoma je, da je albanska vstaja sistematično organizirana in karakteristično je, da stoji na čelu tega gibanja, katerega skušajo siliti dunajski listi kot boj Albancev za svobodo, eden najtemnejših subjektov novejših zgodovine, znani Isa Boletina, ki je bil sam plačnik srbske vlade pred izbruhom prve balkanske vojne. Sigurno je, da tudi sedanjega gibanja ne vodi iz lastnih nagibov, ampak pod gotovimi vplivi, katerih pa še ni mogoče kontrolirati.

Belgrajski listi dolže velevlasti, da so one zakrile s svojo počasnostjo in neodločenostjo v ureditvi albanskega vprašanja, sedanji kritični položaj. Kot glavna krivca pa imenujejo kar očito Avstrijo in Italijo, ki ju dolže, da sta namenoma storili vse, da iz zveza križno situacijo v Albaniji. Poluradna „Samouprava“ konstatira, da morajo biti pri albanski vstaji čisto gotovo zunanji vplivi na delu, ki podžigajo roparske instinkte Albancev.

Srbski poslaniki na evropskih dvorih so dobili, kakor smo že poročali, nalog, da izroče velevlastim natančno pojasnilo srbske vlade o dogodkih ob albanski meji in srbski poslanik na Dunaju, Jovanović, je danes tozadevno tudi konferiral z znanim ministrom grofom Berchtoldom. Avstrijska vlada je vzela srbsko poročilo na znanje in tudi v avstrijskih krogih se smatra položaj za jako resen.

Zatrjuje se, da se vrne ministrski predsednik Pašić predčasno z dopusta, kajti mednarodni položaj se je jako poslabšal. V Parizu se že ventilira vprašanje takojšnjega zopetnega sklicanja londonske poslaniške reunije (ta bo pa res pomagala! Opom.), in tudi vprašanje akcije volesil. Poudarja se, da bi bilo najbolje, če se okupira Albanija z mednarodnimi četami. Z druge strani pa se tudi sumniči Srbijo in Grško, češ, da sta se na na tihem natančno sporazumeli glede Albanije in da stremita po definitivni razdelitvi Albanije.

S posebnim kraljevim ukazom je bila danes odredjena mobilizacija moravske divizije, ki se rekrutira iz okrajev Niš-Pirot-Leskovac-Vranja. Moravska divizija je bila šele pred par dnevi definitivno razorožena. Udeležila se je obeh balkanskih vojn in se je zlasti hrabro borila pri Štipu in Kočani. Obstoja iz 4 polkov pehote, enega topničarskega polka, oddelka z mitraljezi, 3 eskadronov kavalrije in brzojavnega ter trenjskega oddelka, skupno 19—20.000 mož. Prvi oddelki so že odšli na mejo. Pripravlja pa se tudi že mobilizacija drinske in podonavske divizije. Vsi oficirji, ki se nahajajo na dopustu, so namreč že poklicani pod orožje.

V vojaških krogih se smatra za neizogibno, da bodo Srbi, takoj kakor hitro pridejo na mejo, v par dneh potlačili vstajo, ker se Albanci nikakor ne morejo meriti z moderno srbsko armado. V internacionalnih krogih se že ventilira vprašanje, kaj potem, če bo Srbija primorana zasesti strateško važne točke v sedanji novoustanovljeni Albaniji. Če se to zgodi, potem poseže albansko vprašanje tudi v mednarodni politični položaj.

LONDON 24. (Izv.) Angleški politični krogli smatrajo položaj v Albaniji za jako resen. Dobili so tudi avtentična poročila in potrdila, da se bojujejo v vrstah Albancev tudi bolgarski oficirji in bolgarska četniška voditelja Sandanski in polkovnik Markov.

DUNAJ 24. (Izv.) Iz Beograda se poroča: Vojni minister general Božanović je odredil, da se prične najprej vojaška akcija proti onim albanskim četam, ki so okoli 5—6000 mož udre proti Dibro. Na tem kraju je že prihodnje dni pričakovati odločilnih bojov.

Upor Albancev narašča.

DUNAJ 24. (Izv.) „Albanische Korrespondenz“ poroča iz Skadra, da zavzema albanski upor v mejnem ozemlju vedno večje dimenzije. Dvignilo se je sedaj zopet neko novo pleme.

Albanci zasedli Kičevo in ogrožajo Strugo. Vstaja na Kosovem.

BELGRAD 24. (Izv.) Najnovejša poročila z meje priščejo, kako nevarne dimenzije je že zavzela albanska

vstaja. Albancem se je posrečilo poleg Dibro zavzeti tudi mesto Kičevo (vzhodno od Dibro). Prebivalstvo beži v največji paniki pred albanskimi vstajci, ki vprisrjajo strašna grozodejstva. Vstaja se širi tudi proti Kosovu. Močni albanski oddelki se bližajo tudi mestu Strugi (ob Ohridskem jezeru), ki je v veliki nevarnosti.

Prva srbska ojačenja pridejo na bojišče šele v 3 dneh. Srbski vojaški krogi so trdno prepričani, da se jim posreči tekom 10 dni albansko vstajo s energično akcijo popolnoma zatreti. Večerni belgrajski listi zahtevajo okupacijo vsega albanskega teritorija.

Proklamacija mobilizacije moravske divizije.

BELGRAD 24. (Izv.) Kralj Peter je s posebnim kraljevim ukazom odredil mobilizacijo moravske divizije in mobilizacijo dela vseh rezerv.

Mobilizacija na Srbskem je rezultat seje ministrskega sveta, ki se je vršila včeraj pod kraljevim predsedstvom in na kateri so se vršila posvetovanja o odredbah glede vzpostavitve miru in reda na albanski meji in o savrnitvi albanskih vpadov v srbsko ozemlje.

Drinska divizija že na potu na mejo.

BELGRAD 24. (Kor.) Za operacije proti Albancem je bila s kraljevim ukazom ustanovljena posebna divizija, drinska divizija, ki obstoji iz 8 polkov. Dotični polki so že na potu na albansko mejo.

Črnogorske odredbe.

CETINJE 24. (Kor.) Oficijozni črnogorski komunikat izjavlja: Črnogorska vlada zasleduje dogodka in zmešnjave v Albaniji z veliko pozornostjo in se trudi predvsem, da zavaruje meje pred neprijetnimi vpadi Albancev. Čete, ki so določene zato, da zamenjajo mejno garnizijo in ojačijo mejne posadke, so že odšle na mejo. Vendar pa se kljub temu domneva, da bo Črnogora končno prisiljena, da odredi energičnejše odredbe, če bi se položaj na meji poslabšal.

Posvetovanja med avstrijsko in italijansko vlado.

DUNAJ 24. (Izv.) Med avstrijsko in italijansko vlado se vrše posvetovanja glede eventualnega skupnega postopanja v albanskem vprašanju. Ždi se, da sta se odločili predvsem forsirati zadevo definitivnega zasedanja albanskega prestola, kar se označuje od obeh vlad kot najnujnejša potreba.

Kako velik pomen pripisujejo na Dunaju sedanjim dogodkom na Balkanu, kaže dejstvo, da je volni minister Krobatin danes dolgo časa tozadevno konferiral z grofom Berchtoldom.

Pogajanja z Essad pašo.

DUNAJ 24. (Izv.) Avstrijska in italijanska vlada se prizadevata, da pridobita Essad pašo in provizorično vlado v Valoni za kompromis. Zatrjuje se, da je valonska vlada pripravljena, da ugodni najvažnejšim zahtevam Essad pašo.

Italijani smatrajo vse za srbske izmišljotine.

RIM 24. (Izv.) Poročilom o spopadih med Srbi in Albanci ne pripisujejo tujak nobene važnosti. Nasprotno smatrajo vse iz srbskih virov dole veseli za izmišljotine, češ, da hoče v tem Srbija opravičiti novo okupacijo albanskega ozemlja. Spopadi med Srbi in Albanci da so čisto navaden dnevni pojav.

Ruski glas proti Albaniji.

PETRGRAD 24. (Izv.) Glasom informacij „Riječi“, veslele nikakor ne bodo podpirale Albancev pri njih nastopanju in to radi tega, ker so sami provocirali napade na srbski mej.

Južnoalbanska mejna komisija.

SOLUN 24. (Kor.) Mednarodna komisija za določitev južne meje Albanije, včeraj pred svojim odhodom v Bitolj, ni hotela sprejeti delegacije iz Korice, ki je prispela v Solun, da izroči komisiji svoj memorandum o vprašanju pripadnosti Korice. Pač pa je sprejela komisija deputacijo mohamedanskih

Albancev, katere člani bodo spremljali komisijsko na potu v Bitolj in v Korico.

Nagrada za glavo Essad pašo.

SOLUN 24. (Izv.) Izmail Kemal bej je za glavo Essad pašo in njegovih pristašev razpisal posebno nagrado. Vrh tega je proklamiral Essad pašo in njegove pristaše za izdajalce domovine. Dalje se poroča, da se spopadi na meji ne prestano nadaljujejo.

Prepoved slovanske liturgije v Splitu.

ZADER 24. (Izv.) Splitški škof dr. Žitvojt, je izdal ukaz, ki prepoveduje staroslovansko liturgijo v splitskih cerkvah. V ukaz u poudarja, da je storil to na direktno zahtevo Vatikana, ki je silno nevoljen radi tega, ker se je kljub njegovim jasnim predpisom še vedno uporabljal v splitskih cerkvah staroslovanski jezik. Razburjenje v Splitu in sosednjih občinah je veljkansko.

Kranjski deželni zbor.

LJUBLJANA 24. (Kor.) Kranjski deželni zbor je bil odprt danes ob 11 dopoldne. Po zaprilek novozvoljenih poslancev so se vršile dopolnilne volitve v odseke. Poslanec Gangl je vložil predlog o uvedbi splošne volilne pravice za deželni zbor.

Sklicanje štajerskega deželnega zbora.

DUNAJ 24. (Izv.) Ministrski predsednik grof Šturgkh je konferiral danes radi delazmožnosti štajerskega deželnega zbora najprej s štajerskim cesarskim namestnikom Clayjem, nato pa z voditeljem štajerske S. L. S., posl. Korošcem. Vlada namerava štajerski deželni zbor sklicati ne glede na stanje slovensko-nemških pogajanj. Če bi se pokazalo, da deželni zbor ne more zborovati, je vlada odločena, da deželni zbor takoj razpusti in razpiše nove volitve.

Hrvaško vprašanje.

BUDIMPEŠTA 24. (Kor.) Ministrski predsednik grof Tisza je posetil danes v satoriju se nahajajočega hrvaškega komisarja, barona Škerleca, in se je z njim dalje časa posvetoval o političnem položaju na Balkanu.

BUDIMPEŠTA 24. (Izv.) Bivši hrvaški ban, baron Rauch, je izjavil, da Tisza popolnoma odobrava njegove nazore glede rešitve hrvaškega vprašanja.

Češka kriza.

DUNAJ 24. (Kor.) „Fremdenblatt“ poroča: Namestnik knez Thun je prispel danes semkaj in bo konferiral tekom dneva z ministrskim predsednikom Šturgkhom in notranjim ministrom baronom Helldolmom o vprašanju novih češko-nemških spravnih pogajanj, ki se bodo vršila sedaj na Dunaju.

PRAGA 24. (Izv.) V sled razprtij med češkimi strankami je obstojala nevarnost, da bi bilo enotno postopanje Čehov v spravnih pogajanjih sploh onemogočeno. Posl. Klofač je izdelal radi tega nov načrt, ki stranke popolnoma izključuje iz vodstva pogajanj. Po tem načrtu naj bi vodstvo pogajanj prevzele osebe, ki se ne spuščajo aktivno v politično javnost, kakor dr. Matuš, prof. Čelakovsky, ravnatelj Živnostenske banke Preš, starosta „Sokolske zveze“ Scheiner, prof. Drina, nekateri industrijaletci in vsi šefredaktorji večjih čeških listov.

Kralj Konstantin odpotoval v London.

PARIZ 24. (Kor.) Kralj Konstantin je ob 9.50 dopoldne odpotoval v London.

Nov deželni zbor, nov deželni odbor.

(S Krasa.)

Z velikim veseljem smo sledili letošnjim deželnozborskim volitvam v naši goriški deželi, ker smo tako lepo zmagovali s svojimi samostojnimi kandidati. Volilce je spremljala na volišče želja, da se z novimi poslanci vendar enkrat ustvari možnost za redno delovanje deželnega zbora. Listi, ki so stali za samostojnimi kandidati, so podarjali dan na dan potrebo rednega poslovanja deželnega zbora in zagotavljali, da da so samostojni kandidati vsi prevzeli le ene želje, da začne dobro delo v deželnih hiši v prid našega spečnega ljudstva; čim več jih bo, tem sigurnejša bo zaželenja delazmožnost goriškega deželnega zbora. Spravili smo v deželni zbor deset svojih kandidatov, sem pristejemo tudi dva iz veleposetstva; izvoljen je dr. Gregorčič, ki je bil propadel v svojem gorskem okraju, novo-

strujarji so si priborili tri mandate. Pa tudi s te, novostrujarske strani, smo čuli zagotovila, da ne bo od strani njenih poslancev oviranja v deželnozborskem delovanju. Listi so jasno govorili in ker se glasi tudi iz italijanskega tabora, da najbrže tudi tam ne bo nasprotovanja deželnemu zboru, smemo iz vsega tega sklepati, da stojimo pred delavnim novim deželnim zborom. Zaupamo svojim poslancem, da se bodo znali ravhati po položaju in dati deželnemu zboru lice pridnega in vestnega pokrajinskega parlamenta. Seveda mora vladati v Slovenskem klubu, ki šteje 11 poslancev, edinstvo, kajti ako bi se v tem klubu kaj rušilo ali celo zrušilo, potem z bogom redno delo v deželnem zboru! Edinstvo in disciplina, potem bo Slovenski klub močan in mogel bo dosegati uspehe. Želja našega ljudstva, od Brkinov do Predela, od italijanske meje do Hublja, je le ena, že opetovano izražena, da naj deželni zbor dobro in redno deluje!

Za deželnim zborom pa stoji deželni odbor. Joj, kako je bilo zadnja leta v goriškem deželnem odboru! Nagromadilo se je po vseh deželnih uradih italijanskih uradnikov, da je slovenski človek, ki je prišel na deželni odbor, mislil, da se nahaja v uradih goriškega ali tržaškega municipija. In slovenski odborniki! To je bil križ. Dobro je bilo v oni dobi, ko je bil odbornik naš rojak, pokojni dr. Abram, in ko je ob njegovi strani marljivo deloval dr. Tuma. Ta dva sta bila izborna deželna odbornika. Ali prišli so čudni časi in nazori o deželnem odborništvu so se spremenili. Poprej je veljalo delo, potem je postalo odborniško mesto sinekura. Moško je sedel prof. Berbuč v uradu deželnega odbora, za tak posel čisto nesposoben človek. Poleg njega je takrat odbornikoval takratni poslanec, podgorski župan Klančič. Poznamo dobrega Klančiča in mu nič ne zamerimo, ali zameriti moramo vse Berbuču, ki se je bil vrغل popolnoma pod noge rajnega italijanskega diktatorja Pajerja in njegovega oprode dr. Pettarina. Od takrat je šlo nizdol z našimi potrebami in željami; s strahom smo opazovali, kako se Italijani okoriščajo s položajem in kako prav nič ne veljata slovenska deželna odbornika. To so bili žalostni časi!

Dežela se je zakopala v dolgove, lista deželna umobolnica doli v Gorici ob Šempetterski cesti je pahnila deželo na rob finančnega propada. Nič nismo dobili iz deželne hiše, nič, se lahko reče, obilo pa Furlanija. To so znane reči. V deželnem odboru je bilo tako, kakor da tam nismo zastopani. Dobili smo čez čas novega deželnega odbornika, našega rojaka dr. Stepančiča. Slovenska ljudska stranka je čutila potrebo, dati Kraševcem deželnega odbornika. SLS nam je dala dr. Stepančiča. Ni bil ravno slab deželni odbornik, mnogo boljši nego Berbuč. Zato ga pa Berbuč ni mogel trpeti. Pomislite, dva deželna odbornika imamo in še ta dva se med seboj ne razumeva! Potem pa naj kaj dosežemo. Sedaj dobimo nov deželni odbor. Berbuč izgine. Hvala Bogu! Zadnji čas! Dobili bomo torej dva nova odbornika in sicer gotovo iz Slovenskega kluba.

Naš deželni zbor je sklican na dan 1. oktobra, to je prihodnje sredo. Sklican je, kakor smo čitali, v glavnem v svrhu, da se konstituira. Dobili bomo v kratkem torej nova slovenska odbornika. Katera dva bosta? Mi tega ne vemo, določi ju Slovenski klub, ki ima v svoji sredi sposobne moze za odborniška mesta. Mi Kraševci upamo, da bodo upoštevali nas pri odločitvi odborniških mest. V knetiških občinah smo izvolili za poslanca dva jurista, ker dobro vemo, da sodnik in odvjetnik izborna poznata naše kmetijske težave in naša inteligenca poteka izpod kmetijskega krova, kakor to tako lepo opeva pesnik Simon Gregorčič. Želim, da bo eno odborniško mesto podeljeno enemu naših dveh poslancev, kakor smo doslej vedno, razun malega presledka, imeli deželnega odbornika. Na razpolago je izboren mož, v katerega imamo zaupanje. Ali odbornika morata biti dobra oba, če ne je bil zaman ves naš trud z volitvami letos. En sam ne more zmagovali dela in biti dober odbornik, ako bi po Berbučevem vzorcu kdo poleg njega užival pokojno in imel odborniško mesto za sinekuro. Odborniška mesta zahtevajo krepkih, mlajših moči, ako hočemo Slovenci kaj imeti od slovenskih odborniških mest. Mi, ki stojimo za tem člankom, smo tega mnenja, da govorimo iz srca vseh volilcev samostojnih poslancev, ako rečemo, da morata biti na obeh slovenskih odborniških mestih dva

cela moža, delavna in agilna. Le tako bomo kaj imeli od deželnege od bora, drugače ostanejo tam stari časi in mi bomo vedno bolj trpeti. Slabo zasedeni odborščiki mestni na slovenski strani pomenite med drugimi narast nove struje med ljudstvom. Ako se sedaj kaj zagreši, bodo posledice velikanske. Kdor živi v politiki, bo nam pritril. Zatorej priporočamo izpolnitev želje ljudstva, da bodita slovenska deželna odbornika dva čista mlajša moža, ki bosta k s težki odborniški službi. Glas ljudstva naj se posluša, in vse bo prav. Več volilcev.

Uspeli avstrijske zunanje politike.

Pred kratkim smo poročali o zborovanju avstrijskih industrijalcev, ki je kar najostreje opodbilo zunanjo politiko naše monarhije, poudarjajoč veliko škodo, ki jo je zadala ta politika domači industriji. Poudarjali pa smo ob isti priliki, da so bila prav glasila avstrijske veleindustrije tista, ki so neprestano hujkala proti balkanskim slovanskim državam in tako umetno ustvarjala ono razburjenost v javnem mnenju, na katero se je potem oprlavo vodstvo avstro-ogrskemu zunanje politike v svojih ukrepih, katerih posledica pa je današnji obupen gospodarski položaj v naši državi.

Skoda, ki jo trpi naša država vsled nesposobnosti svojih državnikov, je ogromna in se da le približno izraziti v številkah. Na to, da bi se dala dognati natančno, ni niti pomisliti, da se edino le občutiti. Tako izvezo morda natančne stroške delne mobilizacije v svrhu obrambe južnih meja v delegacijskem zasedanju; vendar pa se že danes more reči, da je vojaška uprava potrosila za te ukrepe okrog 300 milijonov kron, od katerih jih bo morala plačati tujstranska država polovica gotovo svojih 200 milijonov. Toda to še ni dovolj. Kakor je znano, zahteva vojaška uprava z ozirom na izpremenjene razmere na Balkanu pomnožitev obrambne sile. Vojni ministerstvo zahteva pomnožitev vojske in sicer za nič manj nego za 40.000 mož. To zahtevu pa hoče imeti uresničeno še tekom letošnjega leta, dasiravno so bile nove obrambne predloge šele pred kratkim z vsoto težavo sprejete v obeh državnih zbornicah. Kako naj se spravi skupaj potrebni denar za to pomnožitev vojske, ne ve še nihče; toda kakor je pri nas pač že, se najdejo sredstva za take zahteve, čeprav jih za druge silne potrebe, zlasti potrebe prebivalstva ni najti, če jih prav iščejo ob belem dnevu z lučjo po vseh kotih države. Ti novi stroški za pomnožitev armade bodo znašali najmanj 20 milijonov na leto.

Popolnoma je tudi gotovo, da pride v najkrajšem času — če ne že v jesenskem, pa prav gotovo v pomladanskem delegacijskem zasedanju — uprava vojne mornarice z zahtevu po zgradbi novih vojnih ladij, novih dreadnoughtov. Če upoštevamo, da je sedanji razred dreadnoughtov proračunjen na 242 milijonov, je popolnoma gotovo, da bo mornariška uprava zahtevala najmanj enako svoto, če ne višjo, potem si lahko računamo, da bodo častne zmage avstrijske diplomacije v balkanski krizi stale našo državo okroglo 600 milijonov kron, gotovo svota, ki jo prebivalstvo monarhije lahko utrpel, ne da bi trenilo z ocesom, in to posebnost, ko je gospodarski položaj v državi tako silno ugoden.

Vsled skoraj popolnega zastanka izvoza na Balkanu, je moralo izostati tudi proizvajanje. Kak vpliv je imela balkanska vojna in pa stališče, ki ga je zavzemala za časa nje avstrijska zunanja politika na gospodarske razmere v državi, kaže najbolje izkaz upniškega društva za prvo polletje letošnjega leta. Ta izkaz namreč izkazuje 950 konkurzov, pri katerih so bili člani društva prizadeji z 11.685.000 K. V istem času lani je bilo nad dvesto konkurzov manj, kar je znašalo v gotovini nad dva milijona manj izgube. Ker pa je bilo v začetku balkanske vojne največ polumov, ki seveda niso všteti v zgoraj imenovanem izkazu, se lahko vsaj približno določi, koliko je bilo izgube samo na tem polju.

Naravnost nemogoče pa je dognati, koliko je izgubila tekom balkanske vojne avstrijska industrija, ki je izgubila skoraj vse svoje odjemalce na Balkanu, kamor je skoraj izključno izvažala svoje izdelke. Milijoni in milijoni so šli tu v izgubo. Ni je skoraj tovarne, ki bi ne bila prisiljena, da je znatno skrajšala svoj obrat. Veliko tovarov dela samo po tri ali štiri dni na teden, so pa tudi, ki so popolnoma ustavile svojo proizvodnjo, ker nimajo komu oddajati svojih proizvodov. Koliko izgubo trpi vsled tega industrija na eni, koliko pa delavstvo, ki je ob zaslužek, na drugi strani, ter potem mala obrt in mala trgovina, ki živi od svojih malih odjemalcev, sploh ni mogoče dognati. So pa to zopet milijoni in milijoni.

Prav tako se niti približno ne da dognati škoda, ki so jo trpele vse stroke narodnega gospodarstva vsled poklicanja tisočev in tisočev rezervistov in nadomestnih rezervistov, ki so dolge mesece varovali severno in južno državno mejo. Neštete družine so izgubile vsled tako dolge odsotnosti svojih vzdrževalcev svoj obstanek, posestva so šla v izgubo, obrti so morale prenehati: škode gre tudi tu v milijone.

Pred kratkim smo navedli v našem listu slučaj nekega našega malega trgovca v Trstu, ki je bil sedem mesecev v izredni vojaški službi in mu je v tem času popolnoma propadla njegova trgovina, ker je ni imel izročiti komu. Eden sam posameznik je tu imel škode štiri do pet tisoč kron; a takih slučajev je na tisoče.

Kako je vplival ta splošni gospodarski zastanek na življenjske razmere prebivalstva, kaže prav dobro n. pr. dejstvo, da se je na Dunaju porabilo tekom zadnjih osmih mesecev okrog 1.300.000 kg govejega in okrog 780.000 kg svinjskega mesa manj nego v istem času lani. To pomeni v denarju skoraj štiri milijone kron.

Če seštejemo torej stroške za obrambo meja in vso ono ogromno gospodarsko škodo, ki je zadala avstrijsko prebivalstvo, moramo reči, da ima naša država tekom enega samega leta najmanj eno milijardo škode, ali okroglo 20 K na vsakega prebivalca. Še par takih let take avstrijske zunanje politike in gospodje na Dunaju ne bodo imeli več s čim politizirati.

Iz vseh slojev avstrijskega prebivalstva prihajajo vedno najnujnejši pozivi, naj se izpremeni smer avstrijske zunanje politike, naj krene ta politika na pota, po katerih more zopet priti novo gospodarsko življenje v državo. Vse kliče po prijateljskih razmerah z balkanskimi državami, kjer je edina rešitev za našo monarhijo. Ti kliči prihajajo celo od tamkaj, odkoder je še pred kratkim bruhalo najlutejše sovraštvo do vsega, kar je jugoslovanskega: znamenje, da je sila prikipela v resnici do vrhunca. Toda vkljub vsemu temu pa menda tam zgoraj še vedno niso izpoznali, da je skrajni čas, da krenejo na pot, ki jo v svoji veliki sili tako nujno zahteva v svojih življenjskih interesih skrajno ogroženo prebivalstvo.

Ni še na Balkanu končno sklenjen mir in že je zopet začelo vreti tam doli in to prav tam, kjer bi morala pred vsemi naša država skrbeti za mir in red. Avstrijski ljubitelji avstrijske diplomacije so se že preobdelali avstrijskih dobrot in na tisoče broječe avstrijske čete, oborožene z najmodernejšim orožjem — odkod so ga dobile po razorožitvi prebivalstva po črnogorski in srbski vojski? — prodirajo proti srbski meji. Srbi, kamor z največjim upanjem gleda vsa avstrijska industrija in trgovina, je zopet prisiljena, da z orožjem brani svojo posest; a na Dunaju zopet vstajajo glasovi v obrambo, ne morda Srbije, temveč roparskih Arnarfov. V zadnjih izdihajalnih se že bori s smrtjo dosedanji nesrečni protijugoslovanski sistem avstrijske zunanje politike, a še te zadnje izdihaje hoče uporabiti v to, da zada še novih ran že itak skoraj izkrevavelemu narodnemu gospodarstvu. K milijardi škode hoče dodati še novih milijonov! In zopet je isto nemško čaropisje, ki na eni strani že naravnost moleduje za prijateljstvo balkanskih držav, ki pa obenem na drugi strani škruva in hujka proti istim balkanskim državam.

Taka brezglavost in taka zloba je pač res mogoča edino le v Avstriji. Le žal, da posledice tega ravnanja ne plačujejo krivci, temveč avstrijski narodi s svojo gospodarsko pogubo — edinim „uspehom“ avstrijske zunanje politike.

Iredentizem v Italiji.

Naredbe tržaškega namestnika proti republikolom so tudi iredentizmu v Italiji v povod, da se oglašajo s svojimi protesti in svojimi sovražnostmi do naše države. Razlika med njegovo akcijo in ono oficijelne Italije je ta, da je — iredentizem namreč — odkrito srčnejši in zato radikalnejši in resnejši v svojih zahtevah.

Na zadnjem zborovanju „šolske“ družbe Dante Alighieri — na ta zborovanja pošilja tudi oficijelna Italija svoje zastopnike, celo generale, in se morajo njih resolucije gibati bolj v smerih oficijelne politike — so zahtevali radikalce, naj se resolucija proti naredbam tržaškega namestnika, ugodili le v toliko, da je bila resolucija sicer sprejeta, ali re, da bi izrecno omenjali Trst! Vsled tega je republikanski poslanec Calajanni, profesor na vseučilišču v Neapelju, prijavil s ož izstop iz društva. Nikakor ne more odobravati „šibke“ forme one izjave, ki si ni upala izreči imena Trst, dočim da bi bila stroga dolžnost Dantejeve družbe, da se — krepko oglasi proti avstrijskim in slovevskim „nasilstvom“ v Trstu.

Milanska podružnica po vsej Italiji razširjena družba „Trento e Trieste“ pa je namenila namestniku princu Hohenlohe sarkastično počestčenje s tem, da bi ga imenovala častnim članom za njegove zasluge v jačanju — iredentizma!

Nekoliko dni potem so poročali rimski listi o zborovanju meščanov, kjer so sklenili, da upriporo pred avstro-ogrskim poslaništvom odlično manifestacijo, ki naj pokaže, da iredentizem vedno pazi in da je pripravljen za boj!

Tako je torej urejena v Italiji taktika proti Avstriji: oficijelni, ker odgovorni, bolj previdni, oni drugi brez ozirav, naravnost in brez krinke! Ali misli, ki vodi, je vsem ista, skupna! Ta skupnost v mislih in željah in v ciljih med oficijelnimi in neoficijelnimi, je ovadila italijanska vlada sama se svojim postopanjem po onem

sklepu društva „Trieste e Trento“. Manifestacija je sicer „skušala“ preprečiti, — preprečila je sicer ni, ker je faktično prišlo do hrupnih demonstracij pred avstro-ogrskim poslaništvom, ob enem pa je ista italijanska vlada stavila našemu poslaničniku žaljivo instanciacijo, naj se umakne iz notranjega mesta v bolj mirni in samotni kotiček! Ena svečo je torej italijanska vlada prižgala dolžni korektnosti napram naši državi, „zaveznici“, drugo pa iredentizmu, to je: sovražstvu proti naši državi!

To je tista politika nelskrenosti in zavratnosti — taktika „šviga švaga čez dva praga“. Srce oficijelne Italije je seveda na onem drugem — iredentističnem pragu! To vidi vsako zdravo oko; le naši na vsa svoja očesa slepi državniki verujejo še, da je oficijelna Italija nasprotna iredentizmu in da je nje nastopanje proti iredentističnemu gibanju resno mišljeno.

Vsa Italija, oficijelna in neoficijelna, je iredentična, vse italije cilji je označen v naslovu društva „Trieste e Trento“! To je resnica, ki ne preneha nikdar radi tega, ker si avstrijski državniki zatiskajo oči, da bi je — ne videli! Še bi hočejo biti in zato je vsa avstrijska politika napram Italiji — politika slepcev.

Mi pa nismo slepi in prav čisto nič ne skrivamo, da smo sovražniki trokezveznice politike. In še dalje gre naša odkritosrčnost: ne nasprotujemo tej politiki v prvi vrsti — čemu naj bi bili mi bolj avstrijski, nego so oni, ki so odgovorni za usodo in varnost države? — zato, ker ogrožava integriteto naše države, ampak v prvi vrsti zato, ker gre tu tudi za našo kožo, za našo posest, za naš narodni obstanek, za našo bodočnost!!

Nismo mi poklicani, da bi silili one tam gori na Dunaju, naj vrše svojo dolžnost, naj slušajo glas pameti in svoje — vesti! Dolžni pa smo sebi, da odvrčamo nevarnost, ki bi — če bodo na Dunaju vstrajali v svoji slepoti — se svojimi kolesi šla tudi preko teles slovenskega naroda na njega najvažnejših točkah....!

Domače vesti.

Iz srednješolske službe. — Na novo slovensko gimnazijo v Gorici so imenovali: prvi učitelj dr. Edvard Dolinšek, prof. Andrej Ipavec in prof. Ivan Tabaj z bivše drž. gimnazije; dalje sedanji prov. glavni učitelj moškega učiteljskega v Gorici, Rudolf Lavrenčič, suplenta bivše drž. gimnazije, Fran Povšič in Karel Prijatelj, ki sta obeznamenjena za prava učitelja, prvi učitelj telovadbe na bivši drž. gimnaziji, Rudolf Cvetko in prov. učitelj bivše drž. gimnazije, dr. Karel Pirjevec.

Zastupiljevalci! Včerajšnji „Piccolo“ se naslaja v celih dveh kolonah na članku, ki ga je priobčil sloviti italijanski žurnalisti Luigi Barzini v milanskem „Corriere della Sera“ o — mučeništvu Italijanov v Avstriji pol stoletja sem.

Značilno pa je, da si „Piccolo“ ne upa citirati dejstev, ki jih navaja Barzini v dokaz o tem mučeništvu, marveč razpreda le karakterizacijo Barzinijevih izjav. Vse je krasno, divno, neoporečno, legitimno delujoče, z neodklonljivo prepričevalnostjo, da kaže admiralu Chiarja, ki je priobčil v „Neue Freie Presse“ članek o smereh italijanske politike, kakor navadnega lažnika.

Previdnost „Piccola“ umejemo, kajti ljudje, ki so čitali Barzinijev članek, nam zatrjujejo, da vsebuje naravnost grozomorne stvari, ki bilejo s kolli v obraz ne le resnici, ampak tudi zdravi človeški pameti. Seveda ni pisal Barzini teh gorostastnosti na podlagi lastnih opazovanj, ampak na podlagi laži, ki so mu jih natovorili naši kamorabi, ko se je nedavno mudil v Trstu, kakor pripoveduje „Piccolo“ sam. Kakor kriče izglej naj navedemo le trditve „Piccola“, da za nas skrbi — Rusija z vsvo odločnostjo! In „Piccolo“ ima takoj pri rokah svoj logični zaključek: zaka naj bi se ne smela Italija zanimati za Italijane v Avstriji?!

Po karakterizaciji v „Piccolu“ slutimo, da vsebuje članek Barzinijev res take grozote avstrijskega vladanja proti Italijanom, kakršne ne bi bile mogoče niti v najbolj barbarski državi. Niti kristjani za Nerozovih časov niso bili taki mučniki, kakor so naši Italijani v naši Avstriji v sedanjih prosvetljenih časih!

Tako so zalagali in zastupili ti falsifikatorji celo ugodnega in visoko cenjenega italijanskega žurnalista! Kako morajo šele take laži iz njegovega avtoritativnega peresa zastupljati javno mnenje v Italiji, itak že razpaljeno in predispicirano za sovraštvo proti naši državi in proti slovanskemu prebivalstvu v teh pokrajinah! Strup laži jim je v orožje, s tem strupom zavajajo sicer pametne ljudi, da s svojim intelektom in svojim ugledom služijo njihovim umazanim namenom, njihovi požrečnosti, njihovi tiranski gospodstvenosti, njihovim namenom, ki so v navskrižju z najelementarnejšo pravičnostjo, z zakoni, s civilizacijo in z moralo!

— Čut gausa nas prevladuje, ko gledamo na vso to moralčno pokvarjenost teh — zastupiljevalcev.

Nemška samogoltnost je v zadnjih časih zopet začela uganjati pravcate orgije. Kakor je znano, delajo Nemci vseh strank z vso silo na to, da bi vlada predložila cesarju v potrdilo ono „lex Kollisko“, zakon, po katerem naj bi smeli biti v vseh šolah na nižjem avstrijskem učni jezik edino le nemški. Zakon je naperjen v prvi vrsti proti češkim šolam na Dunaju, v zvezi temu, da biva na Dunaju okoli 300.000 Čehov. Da bi prisilili vlado, da predloži oni zakon v potrdilo, so začeli nabirati podpise in prirepati shode.

Tak shod se je vršil tudi prošlo soboto na Dunaju in je govoril na tem shodu državni poslanec dr. Pollauf, ki se je v svojem govoru izraževal tako značilno, da je vredno zabeležiti nekaj njegovih trditve. Med drugimi je dejal, da ne gre Nemcem le za ono „lex Kollisko“, temveč pred vsemi za to, ali naj ostane Dunaj še glavno mesto nemške „Ostmark“, ali pa naj postane glavno mesto slovanske „Westmark“. — Misli smo dosedaj, da je Dunaj glavno mesto avstrijskega cesarstva, vseh avstrijskih narodov; toda ne. Nemški kričač Pollauf nas je poučil, da mi Slovani sploh nimamo ničesar opraviti na cesarskem Dunaju, kajti ta Dunaj ni glavno mesto avstrijskega cesarstva, temveč nemške „Ostmark“, torej dela nemškega cesarstva.

Prva zahteva Nemcev je, da si pridobi nemški narod respekt od zgoraj; ljubili drugi ne bodo Nemcev, pač pa se jih bodo bali! — V državi, kjer imamo Slovani tako znatno večino, kjer nam državni zakoni zagotavljajo popolno enakopravnost, hočejo torej Nemci biti absolutni gospodarji. Nemec gospod, Slovan pa hlapec, suženj! Od zgoraj dol nam hočejo gospodovati in ukazovati; mi Slovani naj pa kot pokorni psički avstrijskih nemških gospodarjev ližemo njihovo roko, ki naj nam bi menda z bičem vcepilja respekt pred njimi. Ljubezni niti ne hočejo; hočejo, da bi živeli narodi mirno drug poleg drugega in v skupnem, prijateljskem delu stremeli za istim skupnim ciljem; ne, Nemci hočejo, da se jih drugi narodi boje. Ne ljubezni, nasilstev je treba, ne prijateljstva, temveč tlačnja in strahovanja. Z gorjaco in bičem v roki naj bi Nemec strahoval ostale narode v državi in si jih pokoril po svoji mili volji. To je torej cilj, ki ga hočejo doseči Nemci. A kako naj bi ga dosegli?

Protinemški sistem je treba pobiti z generalnim štrajkom nemškega naroda! — Menda ta podvignati slovanožrc niti sam ne ve, kaj je hotel reči s tem generalnim štrajkom nemškega naroda, še manj pa tisti zborovalci, ki so viharno odobraval te njegove besede. Dosedaj so štrajkali tisti, ki se jim je godilo slabo, a tu naj bi štrajkali tisti, ki je do gila sit vsega najboljšega. Toda pazijo naj Nemci, da se jim grozje pri tistih, proti katerim so naperjene, ne izpremene v orožje, ki zadene grozilce same. Kaj mislijo, da bomo mi Slovani tako mirno pozirali vsa ta hujskanja in rovarjenja proti nam? Naj le pride do napovedanega boja, pa se pokaže, da je slovanska pest dovolj trda, da razdrobi še tako trde nemške kosti.

Ridovodni smo ie, kje naj bi se vzel v Avstriji protinemški sistem? Ali je ta protinemški sistem morda v neprestanem zatiranju Slovanstva? Ali je v tem, da Slovani ne uživamo niti najprostejših državljanovskih pravic, ker si jih je že odnekad prisvojil vse Nemec? Da, generalni štrajki, toda ne nemškega, temveč slovanskih narodov! Toda tedaj pa tudi popola obračun z nadvlado Nemcev in njihovo gospodovlastnostjo ter njihovim nasiljem!

Če pa grozijo Nemci, da le tedaj dovolijo vladi državne potrebe, če predložijo v potrditev oni nesramni, državnim zakonom v obraz bijoči Kolliskov zakon; no, potem pa naj le pride v državni zboru do poloma, kakršnega še ni doživela avstrijska zbornica. Avstrijski narodi so že dovolj razburjeni zaradi nezgodnega položaja, v katerega jih je dovedla nesrečna zunanja politika; zato pa le še novih udarcev, da bo razburjenje še večje. Kakšen bo konec vsled teh nemških hujskanj, pa pokaže bodočnost. Ali se ga bo mogla veseliti vlada, zelo, zelo dvomimo!

Razlika med balkanskimi narodi in Italijani. Kolike sveže in zdrave sile — etične in fizične — je v balkanskih slovanskih narodih, so pokazali dogodki na Balkanu. Ves svet je stmel in je prenečen na tolikih slajnih vojnih činih, ki so jih izvršili balkanski narodi v tako kratkem času.

V primeri s temi čini, izvršenimi v nekoliko mesecih proti militarično poznano slinemu sovražniku, so uspehi italijanskega dvestoletnega vojevanja proti revnim regularnim čim v severni Afriki enostavno — smešni. Dve leti so Italijani že tam doli, dve leti že poročajo neprestano o svojih slajnih zmagah, a dejstvo je vendar, da še niso zločili odpora urojenec, ki se bore takorekoč z naglim životom. Zaposesti so hoteli vse ozemlje v notranjem do velike pušave in vse obmejno ozemlje med Tripolitanijo in Cyrinaiko, v resnici se pa vrte še vedno na obrežju okolo Beaghasija, Darne in Obruha. V primeri s tako malenkostnimi

uspehi v tako dolgem času, pa so izgube Italijanov naravnost velike, veliko večje, nego se je mislilo. Izgube znašajo 4000 mrtvih in 6000 ranjenih pri 150.000 bojevnikov. Vojni v severni Afriki in na Balkanu sta pokazali, kje je sveža, zdrava fizična in duševna sila. Naj le Italijani zasmehujejo Slovence, resnice vendar ne odpravijo, da Slovanstvo vstaja, da zre v svojo bodočnost dočim je vsa slava Latincev — minolost!

Socijalno-demokratski šod razbit. Včeraj zvečer so sklicali socijalni demokrat šod za delavce proste luke v gostilni „Ex-Grota“ na Belvederju. Shoda se je udeležilo tudi veliko število slovenskih narodnih delavcev. Shod otvoril neki socijalno-demokratski delavec ter poda besedo sodrugu Regentu, ki je govoril take klobasarije, da ga delavci niso več hoteli poslušati. Pri tem je seveda hvallal rejnikole, in indirektno na padel narodne strokovne organizacije — indirektno se ni upal. Delavcem je bilo to preneumno, ter so zato energično zahtevali, da Regent uide, kar se je tudi zgodilo. Nato je povzel besedo strokovni tajnik Brandner — Regent je s svojimi pristaji pobegnil — in je Regentove „dokaze“ in natolcevanja temeljito zavrnil ter navzoče prepričal, da je za slovensko delavstvo najprimernejša taka organizacija, ki se bojuje proti kapitalizmu in tudi proti narodnim nasprotnikom, ki nam na domačih slovenskih tleh izpodjedajo kruh. Delavci so tovarišu Brandnerju neprestano navdušeno pritrjevali ter tako obsojili socijalno-demokratske lažnjive in hujške. Nato je bil shod zaključen. Ta shod je najkrajši dokaz, kako so postali tisti, ki zagovarjajo rejnikole, priljubljeni pri našem delavstvu.

Italijansko patrijotično društvo je priredilo včeraj zvečer shod proti rejnikolom v dvorani v ulici Belvedere št. 2. Shoda se je udeležilo precej veliko število slovenskih delavcev. Za besedo je prosil tudi strokovni tajnik Brandner, da bi govoril v imenu slovenskih delavcev — seveda v slovenskem jeziku. Predsednik je dal na glasovanje, nakar so vsi Italijani vzdignili roke. Strokovni tajnik Brandner je poudarjal, da so se udeležili slovenski delavci shoda zato, da z Italijanskimi delavci, avstrijskimi državljani, skupno protestirajo proti rejnikolom, ki avstrijskim državljanom odjedajo kruh. To pa, da pustijo Italijani Slovincem nemoteno govoriti v slovenskem jeziku — je naglašal govornik — je najboljši dokaz, kakva velika brezposelnost da vlada v Trstu, tako na strani Slovencev, kakor na strani avstrijskih Italijanov. Te obupne razmere so nas združile in skupno hočemo iti v boj proti rejnikolom. Vemo sicer, da so delavci tudi v drugih državah, da so torej tudi rejnikoli veliki trplja, toda mi moramo gledati, da so pred vsemi domači delavci preskrbljeni, in zato tudi z vsjo opravičenostjo lahko zahtevamo, da se nam da vsaj prednost pred tistimi, ki so morda danes ali včeraj prišli semkaj čez mejo. V dosego tega se bomo bojevali odločno in neizprosno. — Govorniku je vsa dvorana navdušeno ploskala, tako Slovenci, kakor Italijani. Ta lep shod se je nato kmalu končal. Oster protest se je podal na njem proti rejnikolom, kar je vsekakor razveseljivo dejstvo. Razveseljivo pa je tudi to, da nekateri tržaški Italijani vendar začnejo izpoznavati, da je potrebno in da je tudi v njihovem interesu, če se z nami skupno bojujejo proti rejnikolom.

V vednost slovenskim obrtnikom in trgovcem! Vpisovanje v „Slovensko obrtno-nadaljevalno šolo v Trstu“ se vrši danes in vse ostale dni meseca septembra od 6 do 8 zvečer v prostorih „Slovenske trgovske šole“, ulica Stadion 21. I.

Vpisnina znaša 2 K. Vajenci morajo prinesiti s seboj šolsko izpustnico oziroma zadnji „Izkaz obrtne nadaljevalne šole“.

Redni pouk se prične 1. oktobra. V „Slovensko obrtno-nadaljevalno šolo“ v Trstu so po § 99 b obrtnega reda in glasom c. k. namestništvenga odloka z dne 25. oktobra 1912. št. G. III. 1334 7—08. dolžni hoditi vsi obrtni vajenci Trsta in okolice, ki ne obiskujejo italijanske šole te vrste in še niso uspešno dovršili obrtnega nadaljevalnega pouka.

Po odloku c. kr. ministrstva za bogoslovje in uk z dne 9. avgusta 1912, št. 24993 so dolžni obiskovati „Slovensko obrtno-nadaljevalno šolo v Trstu“ tudi vsi trgovski vajenci, ker se za nje odpravi poseben trgovski oddelek na obrtni nadaljevalni šoli.

Po § 100 obrtnega reda ima vsak mojster dolžnost, dovoliti tistim učencem, ki še niso uspešno dovršili obrtnega nadaljevalnega pouka, potreben čas za obiskovalne obrtne nadaljevalne šole. Ako vajenci v šolo nehoje hoditi, jih mora prisiliti k temu ter gledati na to, da šola redno obiskujejo, sicer ga zadene kazen od 5—200 K in se mu slednjič odvzame pravica učiti vajence.

Za odbor „Trirazredne slovenske obrtne nadaljevalne šole“ v Trstu:

Predsednik odbora Š. lski voditelj Josip Učakar Teodor Betriani.

Vsi učitelji tržaških mestnih in okoliških šol, ki žele poučevati na „Trirazredni slovenski obrtni šoli v Trstu“, naj pošljejo svoja, za te šole potrebna usposobljena izprijave do 28. septembra t. l. na vodstvo

imenovane šole, ulica Stadion 21. I. nadstropje.

Osrednji vsedijaški podporni odbor v Ljubljani prosi vse one, ki so se jim razposlate nabiralne pole, da jih vrnejo do 30. t. m., tudi prazne, ljubljanski podružnici Jadranske banke in pošljejo natančno poročilo o vseh prireditvah. — Odbor ima jutri v petek, točno ob 8 zvečer v kavarni „Evropa“ v Ljubljani eksekutivno sejo. Na dnevnem redu je med drugim dijaška socijalna konferenca in ljubljanski cvetni dan.

Odbor „Dramatičnega društva“ ima svojo sejo nočej v četrtek, zvečer ob 8.30 Vsi gg. odborniki in namestniki naj pridijo točno ob napovedani uri.

III. veliki planinski ples v Trstu. Po daljši dobi 3 let se bo vršila v letu 1914. v Trstu ena največjih in najlepših narodnih prireditev, III. veliki planinski ples. Vse natančnejše podrobnosti bodo še sledile.

Češka Beseda vabi svoje in člane Slovenske Čitalnice k predavanju o Severni Ameriki (posebeo Kaliforniji), Polineziji in Japonski, ki se bo vršilo jutri v petek, ob 8.30 zvečer, v prostorih Slovenske Čitalnice v Nar. domu. Pri predavanju se uprizaro originalne skoptične slike, ki še niso bile nikjer objavljene.

Šentjakobčani! Slovenci! Šentjakobski „S. kol“ priredi za slovensko mladino prireditve z oktobrom, posebne telovadne ure. Ta telovadba je namenjena dečki mladini od 14. do 18. leta in dekliški mladini od 14. do 16. leta. Starši, uvažujte, da sta mladenč in mladenka ravno v tej dobi najbolj izpostavljena vplivom potujčevanja. Potreba je, da se jima da močna opora v tem času in to najde v šolski telovadnici! Poleg tega je čas od 14. do 18. leta doba dospelja. V teh letih potrebuje človek posebno telesno vzgojo. In tako narodno in telesno vzgojo hoče nuditi naše društvo slovenski mladini! Slovenski obrtniki in starši, ki imate v skrbni to mladino, ne pozabite jo izpodbuditi, da vporabi to priliko v svojo in naroda korist! Vpisovanje k tej telovadbi se bo vršilo v nedeljo dopoldne od 9 do 12 v društveni sobi, t. j. Ciril Metodova šola (vhod ul. Montecchi št. 2).

Vaditeljski zbor Šentjakobskega „Sokola“.

Zahvala. Nedeljska slavnost 10letnice otvoritve „Narodnega doma“ pri Sv. Ivanu je uspela v vsakem oziru prav dobro. Zato se odbor najpričneje zahvaljuje vsem, ki so kakorkoli v to pripomogli. Posebeo zahvalo pa je dolžan slavnim društvom, ki so pri slavnosti sodelovala s svojim nastopom, namreč: pevska društva „Zvon“ in „Opčino“, „Slovani“ iz Padrič in „Sveti Ivan“ pevsko društvo ter „Ženski odsek vrsteškega Sokola“. Končno se odbor zahvaljuje vsem društvom, ki so s svojimi deputacijami počastili slavnost.

Tržaška mala kronika.

Trst, 24. septembra.

Preden jo je odnesel. Sročil je bil aretiran na južnem kolodvoru 20letni trgovski uslužbenec Marij Valle, Tržačan, stanujoč v ul. Leo. Hotel se je s prvim vlakom odpeljati v Italijo in je že imel kupljen vožnji listek. Valle je bil uslužben pri družbi za lučenje kave in družba je vložila proti njemu ovadbo, da je ukradel 240 kg kave, vredne 300 K. Valle je odločno tajil, da bi bil on ukradel kavo in je zatrjeval, da so neznan tatovi dne 13. t. m. ukradli z nekega voza, na katerem je bila naložena kava za omenjeno družbo, štiri vreče kave. Na policiji mu niso verjeli in so ga odpeljali v zapor.

Polteno jih je osleparl. Jakob Loy je imel na Acquedotto trgovino s črevlji, ki pa jih ni izdelaval sam, temveč jih dobival od raznih večjih tvrdk. Tako je v zadnjem času naročil za 1900 K črevljeve pri tvrdki Herman Hirsch na Dunaju. Par dni pozneje pa je naznanil tvrdki, da je mora plačati za vse to blago le 15%, drugače pa da mora napovedati konkurz. Ker se tvrdka nikakor ni hotela poravnati pod takimi pogoji, je Loy v resnici napovedal konkurz. Tvrdka pa je stvar ovadila sodišču in Loy je bil včeraj aretiran. Obenem pa je bila podana proti Loyu tudi še druga ovadba zaradi goljufije. Par dni pred napovedjo konkurza si je namreč izposodil od nekega Josipa Bolleta 5000 K. Očividno si je moč hotel pošteno pomagati s konkurzom. Zato je tudi par dni prej, preden ga je napovedal, orodil neko zemljišče, ki ga je imel na Opčinah. Vsekakor pa se mu stvar ne izteče tako gladko, kakor je mislil.

Vse mu ni pomagalo nič, namreč onemu Marcelu Micheluzziu, ki je pred par

Dr. Korsano

Specijalist za sifilitične in kožne bolezni se je povrnil in ima svoj ambulatorij v Trstu, v ul. San Lazzaro št. 17, I. (Palazzo Diana) Za cerkvijo Sv. Antona novega. Sprejema od 12. do 1. in od 6. do 7. pop. Zvečer od 8. do 9. popoldne.

Mlin „SOFIA“ Novisad Ogrsko (Banovina)

parni mlin preurejen in perfekcioniran po zahtevah najmoderneje tehnike.

Dnevna produkcija 25 vagonov.

Ta mlin izdeluje najboljše vrste moke svetovno znanega žita iz Banovine.

Glavno zastopstvo in zaloga za Trst, Istro, Furlanijo in Dalmacijo

LENTIĆ & Co. Trst, ul. Felice Venerian št. 5. Telefon 26-42.

Pri c. kr. tobačni tovarni v Ljubljani se razpisuje

mesto mehanika

Začetna tedenska plača znaša 33 kron. Prosilci, ki na to mesto reflektirajo, naj čimprej ulože svoje dokumentirane prošnje na ravnateljstvo c. kr. tobačne tovarne v Ljubljani. — Prošnji naj se priloži razum rojstnega in krstnega lista spričevalo o dovršeni strokovni šolski izobrazbi in spričevalo o priučitvi stroke „fine mehanike“ in potem spričevala, ki svedočijo, da je bil prosilec kot mehanik že kje uposlen.

Zahteva se osebna predstava prosilca.

Ravnateljstvo c. kr. tobačne tovarne v LJUBLJANI.

Broj 4924.

Oglas natječaja.

Razpisuje se natječaj za trojeletni općinskih redara uz godišnjo platu od Kr. 1080 i opravu sa obučom.

Natjecatelji treba da su austrijski državljani i da vlastoručno napišu molbu, kojoj da bude priloženo: 1) Krštenica ili ina isprava odakle se razabire godina rođenja. 2. Svjedodžba zavičajnosti. 3. Svjedodžba tjelesne sposobnosti za vršenje redarstvene službe. 4. Svjedodžba dobra ponašanja. 5. Vojničke isprave. 6. Eventualne isprave o dosadašnjoj službi. Suviše treba da navedu jesu li oženjeni i koliko imaju djece. — Molbe koje stignu na ovaj u ed poslije 20 listopada t. g. neće se uzeti u obzir. — Natjecatelji koji se nahode u makar kojoj službi poslat će svoje molbe putem starešina.

Od Općinskog Upraviteljstva

SINJ, 18 rujna 1913

Načelnik

Dr. Marović

Prisjednik

J. Midenjak

Velikanska zaloga pobištva in tapecarij

:: Paolo Gastwirth ::

TRST, ul. Stadion št. 6 - Telefon 22-85 (blizu gledališta Fenice)

Najbolj ugoden vir za nakupovanje bodisi glede cen, kakor tudi kakovosti. Kolosalni izbor.

Potna agencija v inozemstvu

liče za takojšnji nastop

dva uradnika kot korespondenta in tolmača,

s znanjem nemškega, hrvaškega in slovenskega jezika v govoru in pisanju. Predstaviti se je OSEBNO S SPRICHEVALI v Trstu: nedelja in ponedeljek 28. in 29. sept. v HOTELU EUROPA. - Javiti se je pri vratarju.

R. Gasperini, Trst

Telefon št. 1974.

špediter

Via Economio št. 10.

Prevozno podjetje

Sprejema razcarinjanje vsakega koli blaga iz tujine, dostavlja na dom.

POŠILJATVE, POTEGA KOVČEGOV.

NAJUGODNEJŠE CENE.

Zastopstvo tvrdke „Cement“

Tovarna cementa „Portland“ v Splitu.

PRODAJA NA ROBNO.

CENE BREZ KONKURENCE.

tedni ulomil v blagajno metne plinarne, pri čemer pa so ga ujeli. Žele si je hotel prerezati v zaporu, dvakrat se je skušal zastrupiti, a snčel pa je hotel pobegniti iz zapora, kar se mu pa tudi ni posrečilo, ker so še pravočasno prišli na sled njegovemu „delu“. Da jim ta lepi tiček ne uide, je so dišče zaukazalo, da so ga prepeljali v zaporo v ul. Tigor, kjer so ga vteknili v varnostno celico.

Poizkušeni samoumor. Danes dopoldne ob polni 9 je prišel v trgovino z orožjem Antona Sauniga v ul. Carducci št. 21 neki človek, star okrog 25 let in je zahteval, naj mu pokažejo par revolverjev, da si izbere enega. Izbral je nekaj časa in si izbral potem majhen sedemmilimetrski revolver. Naprosil je prodajalca, da mu pokaže, kako se revolver nabaše. Prodajalec mu je napolnil revolver s patronami. Komaj pa je kupovalec prijel revolver v roko, si ga je že nastavil na čelo, sprožil in se nezavesten zgrudil na tla. Poklicali so nemudoma zdravniška rešilna postaja, ki je konstatirala, da je krogla prebila čelo in vdrla v možgane. Podal je ranjencu prvo pomoč in ga potem dal hitro prepeljati v bolnišnico. Ra njevec se ni več zavedel. Pri njem so našli pisma, ki so se glasila na ime Rudolfa Martiniza. Oddal je in kaj je, se ne ve, kakor tudi ne, zakaj si je hotel vzeti življenje. Nesrečnej je ob 8 zvečer umrl v bolnišnici.

Loterijske številke, izrebane dne 24. septembra:

Trst 3 33 89 54 62

Slovensko gledališče v Trstu.

Gledališka sezona začne v nedeljo, dne 28. t. m. s prekrasno Tuc čvo dramo „GOLGOTA.“

Vstopnice se dobe na drevni blagajni, kjer se tudi sprejema naročila za abonement.

TRŽAŠKA GLEDALIŠČA.

Politeama Rossetti. Danes zvečer ob 8 četrti predstava opere „Manon“.

Fenice. Snčel je uprizorila nemška družba v prvi opereto „Suži“. Posamezni igralci so dobri. Gospici Fritz in Loibner sta bili obdarovani s cvetjem. Zbor slab. Orkester nekoliko nesiguren. — Danes zvečer ob 8 repriza.

V petek druga operela.

Društvene vesti.

Tržaško kolesarsko društvo „Balkan“ priredi v nedeljo, dne 28. t. m. izlet v Komen. Zbiralšče tržaških kolesarjev ob 8 zjutraj v kavarni „Minerva“. — Člani z Opčin, Proseka in Bliščikov pričakujejo pri Obelisku ob 9 zjutraj. V soboto zvečer so vabljeni vsi odborniki k seji.

Ruški Kružok ima jutri v petek ob 7-30 zvečer svojo odborovo sejo v Slov. Čitalnici. — Tem potom še enkrat vabimo vse one, ki se nameravajo udeleževati naših jezikovnih tečajev, da se takoj prijavijo pri vstopnici Nar. doma ali v Slov. Čitalnici.

Trgovsko-izobraževalno društvo v Trstu bo imelo dne 12. oktobra t. l. ob 3 pop. v društvenih prostorih v ul. S. Frančiška izredni občni zbor.

Odsek pevskega društva „Velesila“ priredi v nedeljo, dne 28. t. m., v Sanci. Čemotovi dvorani v Skednju ob 4 pop. velik koncert s sledečim sporedom: 1. V. Klaič: „Svračanje“, osmerospjev. 2. A. Lajovic: „Serenada“, solo-tenor, poje g. Josip Sanci. 3. Schumann: „Uspavanka“ za gosli, izvalja g. Dragotin Sanci. 4. P. H. Sattner: „Pogled v nedolžno oko“, četverospjev. 5. S. Saniel: „Galebi“, sopran, poje gđc. A. Godina. 6. Ranzato: „Serenata“ za gosli, prednaša gosp. D. Sanci. 7. F. S. Vilhar: „Mornar“ solo-tenor, poje g. I. Sanci. 8. V. Vanda: „V slovo“, četverospjev. 9. V. Kiylov: „Medved snubač“, veselolra v 1 dejanju. Soliste spremlja na klavirju g. Ivan

Grbec, petje pa vodi g. Vaso Sanci. Po koncertu je ples, ki traja do polnoči.

Nar. delavska organizacija.

„Zveza jugoslovanskih pekovskih pomočnikov“ vabi na sestanek, ki bo danes, v četrtek, ob 10 dopoldne v društvenem prostoru NDO, ulica Sv. Frančiška št. 2.

Odbor zveze jugosl. lesnih delavcev vabi odbornike vseh lesnih skupin na sestanek, ki bo danes, ob 7 zvečer v društvenem prostoru NDO, ul. sv. Frančiška št. 2.

Skupina delavcev v plavžih. V soboto ob 7 zvečer shod delavcev prve parije v prostorih „Gospodarskega društva“.

Pevski zbor NDO. — Ker namerava NDO v Trstu ustanoviti pevski zbor, prosimo vse one, ki imajo veselje do petja, da se zglasijo jutri v petek, ob 7 zvečer v prostorih NDO, ulica Sv. Frančiška št. 2.

Mali oglasi

Oddasta se dve stanovanji, eno z sobo in kuhinjo, drugo z dvema sobama in kuhinjo. — Perkič, Sv. Ivan 1063, na protitovarne Girarde li. 2149

Domače klobase jetrne in krvave, domačega izdelka, se dobijo v soboto in nedeljo v restavraciji „Bonvecchiati“ ulica G. ega 17. 2154

Išče se izvrstni čevljaraki pomočnik. — Ulica Farneto 28. Trgovina. 2156

Miss Obrien continues English lessons Via Torre bianca 4. I. 2150

Vipavsko vino prve vrste se proda od 56 litrov naprej; postrež: a zajamčena; cena po dogovoru. Pojavnila se dobi jo za Trst in okolico v gostilni „Andemo de Franz“ ulica Geppa 16; za deželo pri Filipu Samec, Šmarje pri Ajdovščini. 2148

Iščem takoj čevljarkega delavca. — Josip Tence, Sv. Križ pri Trstu št. 45. 2157

Ljubitelji gramofonov! Dospela so nove velike plošče „Zonofono“, peje, godba, komični slovenski komadi. K 1-60. — Gramofoni Zanetti, ulica Cavana št. 6. Trst. 2151

Odda se postelja mladeniču. Trst, ulica Coroneo 1, V. desno. 2155

Moderna spalnica s kraljstvom ogledalom se proda. — Mizar M. Majcen, Trst, ulica Torquato Tasso (vogal Belvedere) 28. 2004

Odda se lepa meblirana soba eventuelno tudi hrana. Cena zmerna. — Naalov pove Inzeratni oddelek Edinosti. 2092

Iščem pridnega slov. čevljarja za vsakovrstno delo. — Pozzo bianco 8, Behar. 2087

Sode beleja in črnega vina proda Nicolo Derin v svoji kleti v Kopru in v Izo i pri javni tehnični. 2118

Hišo v Rojannu (Verniella) 405 prodam. Cena ugodna. — Starec Drag., Prosek. 2101

Postrežnica do 8 zjutraj do 4 popoldne (s kosilom) se išče. Naalov: Via Luigi Galvani 1. pritičje (nad ljudskim vrtom). 2177

Še 25 hl dobrega pivavca se dobi pri Viktoriju Adamiču v Škrbini. 2092

Male hišice in razna zemljišča na prodaj v bližini mesta pod ugodnimi pogoji. Pojavnila daje Jakob Stanko Godina — Trst, Vrdela, Via dello Scoglio 174, Telefon 18-78. 2079

Priporočljive tvrdke.

Restavracija „Alla Stazione“

TRST, Trg pred južnim kolodvorom 3. — Najugodnejša restavracija za potnike in za meščane, ker je v bližini južnega kolodvora kraj javnega vrta in kjer se uživa po leti na obširnem prostoru pod nebo s svežim zrakom. — Toči se izvrstno pivo in vino I. vrste. Izborna briško vino. Furlansko in istrsko za dom po 96 stot. liter. Domača kuhinja. Cene zmerno. — Lastnik Anton Andrijaščič, bivši vratar Hotela Balkan. 1152

A. RIEGER, Trst, Via Barriera v. 33, vira 13. Damska krojačnica. Izdeluje vsakovrstne obleke po angleškem in francoskem kroju, plesne obleke, obleke za poroke, bluze in gledališče itd. Cene zmerno.

Anton Turk, edina slovenska žganjarna iz dobe vsakovrstni likerji, se nahaja v bližini „Narodnega doma“ v Trstu, ul. Carlo Ghega 10, vogal ul. Cecila. Edina zaloga dalmatinskega tropinovec. Razpošilja tudi na deželo. 1152

FRAN RUPNIK, krojaški mojster, Trst, ulica Geppa 10, I. 1808

Gostilna N. D. O.

na vogalu ul. Carradori-Ghega
Je pod novim vodstvom g. JOSIPA ŽIGONA popolnoma preurejena in preskrbljena s pitjačo najrazličnejših vrst ter s izborno kuhinjo za tople in mrzle jedi. Sprejema abonement na hrano in preskrbuje prenočišča. — Tazemaki in inozemski časniki na razpolago.

Za cenjen obisk se najtopleje priporoča

JOSIP ŽIGON, poslovođa

Razglas.

Ker je ponehala v sežanskem okraju kužna bolezen goveje živine, je s 26. t. m. semenj v Divači zopet odprt. Občinsko glavarstvo v Divači načelnik REBEC.

Dražba nepremičnin.

Dne 26. t. m. ob 10. uri dopoldne se bode vršila dražba na tukajšnjem c. kr. okrajnem sodišču za civilne stvari v sobi št. 41 dražba hiše in dvorišča pol. št. 68 k. o. Greta. Cenilna vrednost iznaša K 3398.—

„Občrtnjsko društvo“ pri Sv. Anli tik tramvajke proge priporoča slav. občinstvu svojo znano

GOSTILNO

kjer se toči izvrstno belo in črno vino ter :: DREHERJEVO PIVO
Izvrstna domača kuhinja.
Priporoča se za obilen obisk VODSTVO.

Ulica Belvedere 47.

P. N. slavnemu občinstvu v mestu in na deželi naznanjam, da sem zopet odprl :
trgovino jestvin in kolonijaln. blaga
katero sem popolnoma preuredil. Blago sveže in I. vrste. Cene zmerno. Postrežba točna. Prodajam domače in tuje pridelke in sicer: otrobe, koruzo, fižol, riž, kavo, tržasko, bi striške in napoljske testenine, izvrsten ruski čaj v zavitkih v prid CMD, kolinsko cikori o itd. SPECIJALITETA: Nanoški ovčji sir, vsak dan svež koperski kruh, oljčno olje, vinski kis. Postrežba na dom. — Poštne odpošiljatve. Uljudno se priporoča udani

DOMINIK TENCE — TRST

Ulica Belvedere 47.

Stavbeno podjetje

Roman Treo

ČRNOMEL

ima na prodaj več konj. eventuelno tudi vozov in ko-
matov.

Ljudska urarna BOGOMIL PINO

Trst, ulica Vincenzo Bellini št. 13
(nasproti cerkvi sv. Antona novega)

Bogat izbor
ur, verižic, ovratnih verižic, uhanov, prstanov, zapestulic itd.
Konkurenčne cene.

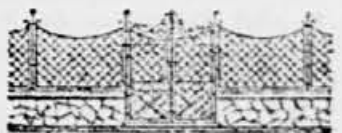
V dobroznani mesnici

Valerio Demarchi

Trst — Piazza Barriera vecchia št. 9

se prodaja vedno prvovrstno goveje, telečje in kostrunovo, jančje in kokošje meso. Po strežba tudi na dom. CENE ZMERNE.

Velika zaloga v Trstu

Najcenejše ograje iz žične mreže, pohištvo železno in iz medi

dobavlja, kakor je dokazano, tvrdka

VALENTIN BERGMAN
GRADEC

Podružnica Trst
ul. Nuova št. 27.

Tel. 19-79. Cenik št. 1 zastoj.

Akademični slikar

Josip Vučetić

podučuje risanje in slikarstvo v svojem atelierju v Trstu, ulica Belpoggio 3a.
(Hiša nova).

IVAN PARENZAN

mesnica.

Dnevno sveže meso, dovoz z železnice. Razpošiljanje na dom po konkurenčnih cenah. — Priporoča se za obilen obisk.

Rojan, S. Marcora 1.

Dobro znana trgovina izgotovljenih oblek

BOHINEC & CO

se je preselila v nove prostore

v ulico Ponterosso št. 8 (vogal ulice Nuova št. 13)

Velika zaloga oblek za dijake. Elegantne obleke po meri izdelujejo najboljši krojači. Samo dobro blago, po najnižjih cenah.